

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Némethi Csanád Ügyvédi Iroda (**felperesi képviselő címe**, ügyintéző: dr. Némethi Csanád ügyvéd) által képviselt felperes neve (**felperes címe**) felperesnek a Burai-Kovács Perlaki, Stanka, Szikla és Társai Ügyvédi Iroda (**alperesi képviselő címe**, ügyintéző Dr. Mischinger Ádám ügyvéd és dr. Stanka István ügyvéd) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2019. február 14-én kelt 8.G..../2018/13. számú ítélete ellen a felperes részéről benyújtott fellebbezés folytán - nyilvános fellebbezési tárgyaláson - meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését - a perköltségre is kiterjedően - részben megváltoztatja és megállapítja, hogy a felperes és az alperes jogelődje között 2008. július 31-én létrejött kölcsönszerződés érvénytelen. Az érvénytelen kölcsönszerződést érvényessé nyilvánítja oly módon, hogy az ügyleti kamat mértékét 14,43% -ban határozza meg. Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 65.400 (hatvanötezer-négyszáz) forint elsőfokú perköltséget, az államnak külön felhívásra 87.200 (nyolcvanhétezer-kétszáz) forint meg nem fizetett fellebbezési illetéket.

Kötelezi a felperest, hogy külön felhívásra fizessen meg az államnak 87.200 (nyolcvanhétezer-kétszáz) forint meg nem fizetett fellebbezési illetéket.

Ezt meghaladó költségeiket a felek maguk viselik.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás lényege szerint felperes és az alperesi jogelőd 2008. július 31-én kötött kölcsönszerződést egy gépkocsi megvásárlása céljából. A kölcsönösszeg 2.180.000 forint, a devizaneme svájci frank, a törlesztőrészlet összege havi 34.682 forint, a THM a szerződéskötéskor 16,55% volt. A kölcsönszerződés részét képezte az ÁSZF. A kölcsönszerződés aláírásával felperes tanúsította, hogy annak tartalmát megismerte. Alperes az ÁSZF III., XI. és XIII. fejezetekben foglalt rendelkezésekre külön felhívta a figyelmet. Felperes nyilatkozott, hogy ezt a figyelemfelhívó tájékoztatást megértette és kifejezetten elfogadta. A kölcsönszerződés által nem szabályozott kérdésekben az ÁSZF és az alperes üzletszabályzata volt az irányadó.

A kölcsönszerződés VI. pontjában az adós tudomásul vette, hogy a finanszírozás devizaneme szerinti referencia kamatláb változásának, illetve az árfolyamváltozásának kockázatát viselni

köteles, ennek eredményeként a törlesztőrészletek az ÁSZF 20-22. pontjai szerint módosulnak. A referencia kamatláb felülvizsgálati periódusa 3 hónap, a törlesztőrészlet módosulás szempontjából követendő változás minimális mértéke 0,2%.

A kölcsönszerződés VII. pontjában vételi jogban állapodtak meg.

A VIII.1. pontban felperes kijelentette, hogy a kölcsönszerződés valamennyi mellékletét a 2. számú kivételével elolvasta, megértette, azok alkalmazását elfogadja és azokból egy példányt átvett, a 2. számú mellékletet pedig a hitelező a hitelösszeg folyósítását követő 7 munkanapon belül küldi meg. Az adósnak 3 munkanap állt rendelkezésére esetleges egyet nem értését jelezni, ennek hiányában azt elfogadottnak tekintették.

A kölcsönszerződés elválaszthatatlan mellékletét képezte a szállító és a felperes közt létrejött adásvételi szerződés, illetve megbízási szerződés, a fizetési ütemezés, az ÁSZF, a biztosítéki szerződés, az értesítés a hitelkérelem elfogadásáról.

A kölcsönszerződés részét képezte az ÁSZF, amelynek XIII. fejezete 100. pontjában a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara mellett működő Állandó Választottbíróóság kizárólagos illetékességét kötötték ki a felek a kölcsönszerződésből eredő jogviták rendezésére.

A kölcsönszerződés aláírását követően alperesi jogelőd 2008. augusztus 11-én értesítette a felperest a fizetési ütemezésről, a törlesztőrészletek összegéről, esedékességéről, a számlázás módjáról, az árfolyamváltozások alapján forintban számított árfolyam-különbözetről.

- [2] Felperes első kereseti kérelmében az ÁSZF XIII.100. pontjában foglalt választottbíróági kikötés tisztességtelenségét kérte megállapítani a Ptk. 209/A. § és 239/A. § alapján. A második kereseti kérelmében a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjába ütközés folytán a szerződés semmisségére hivatkozott, mert az nem tartalmazta az összes költséget, és az ügyleti kamat egyértelműen nem volt meghatározva.
- [3] Az elsőfokú bíróság a 2015. április 22-én kelt végzésével az eljárást felfüggesztette. Ezt követően alperes bejelentette, hogy az elszámolás megtörtént, az felülvizsgálatnak minősül. Az elsőfokú bíróság az eljárást folytatta, és felhívta a felperest a kereset elutasítása terhe mellett az érvénytelenség jogkövetkezményének alkalmazására kiterjedő kérelem előterjesztésére.
- [4] A felperes a módosított második kereseti kérelmében az ÁSZF III.9. pontja megjelölt feltételei tisztességtelensége megállapítását kérte, a szerződés hatályossá nyilvánítását, és alperes kötelezését 4.905.527 forint megfizetésére. Felperes másodlagosan hivatkozott arra, hogy a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjába is ütközik. Jogkövetkezményként a Ptk. 237. § (2) bekezdése szerint a szerződést érvényessé kérte nyilvánítani, és alperest 2.180.000 forint megfizetésére kötelezni. Hivatkozott arra, hogy nem tárgyalták meg a választottbíróági kikötést, második kereseti kérelmében arra is, a szerződés nem tartalmazta az ügyleti kamatot és ezért a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjába ütközött. A módosított második kereseti kérelem szerint az ÁSZF 9. pontja szerinti szerződéses rendelkezés és képlet alapján adós nem tudja kiszámolni az ügyleti kamat mértékét, az a kölcsönszerződésben nem található meg. Eseti döntésekre, illetve az Európai Unió Bírósága C-26/13. számú ítéletére hivatkozott, továbbá az 1/2016. Polgári Jogegységi Határozat 2. pontjára és IV.2.b) pontjára. Állította, az ÁSZF 9. és 10. pontja sem tartalmazza, hogy az ügyleti kamatlábat a 41/1997. (III.5.) Korm. rendelet 5. számú melléklete szerinti képletből ki lehet számolni. Az ügyleti kamatláb számítására vonatkozó utalást az ÁSZF 9., 10. pontja nem tartalmazza. Nem egyértelmű az ügyleti kamatláb mértéke, az ügyleti kamat összege sem számítható ki. A fizetési ütemezés nem része a szerződésnek, az abban foglaltakra az adós akarata nem terjed ki. Előadta felperes, hogy a fizetési ütemezés mellékletét sem kapta kézhez. A Hpt. 213. § (1) bekezdése a) és c) pontra hivatkozást követően felperes a 2018. november 26-i beadványában a másodlagos kereseti kérelmet a második kereset kapcsán módosította és a Hpt. 213.

§ (1) bekezdés a) pontjára alapítva terjesztette azt elő, ehhez alperes nem járult hozzá. Felperes ebben a körben az Európai Unió Bírósága C-126/17., illetve C-227/18. számú határozatára hivatkozott, utalva arra, ezek azért haladják meg az 1/2016. Polgári Jogegységi Határozatot, mert a kölcsön összeg kirovó pénznemben történő kiszámíthatósága tekintetében olyan követelményt állítottak, hogy a ténylegesen kölcsönadott összeg számítási módszere és az alkalmazandó árfolyama a szerződés tartalma alapján átlátható legyen. A szerződés meghatározott pénzösszeget nem tartalmaz, nincs meghatározva a folyósítás időpontja. Az ügyleti kamat egyértelmű meghatározása hiányában a kölcsönszerződés alaki okból is semmis. Utalt a C-449/13. számú Európai Unió Bírósága által meghozott határozatra is. Előadta továbbá, a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja a kamatmérték éves, százalékos értéke meghatározását írja elő, nem annak kiszámíthatóságát. A kiszámíthatósághoz a szerződéskötéskor nem állt rendelkezésre elegendő adat. A THM képlet nem állt rendelkezésre, csak jogszabályra hivatkozott alperes. Felperes ügyleti akarata csak arra terjedhetett ki, amit a szerződéskötéskor ismert. Arról nem kapott tájékoztatást, hogy az ügyleti kamatlábat a THM-ből lehet kiszámolni.

- [5] Az alperes az elsődleges kereset tárgyában kérte a per megszüntetését a felek választottbírói kikötésére tekintettel, majd ezt a kérelmét nem tartotta fenn. Nem vitatta a kikötés tisztességtelenségét, és e vonatkozásban a tanúbizonyítási indítványától is elállt. Elévülési kifogással is élt, melyet utóbb nem tartott fenn.

Az alperes a módosított második kereseti kérelem elutasítását kérte. Vitatta az ÁSZF III.9. pontja tisztességtelenségét. A szerződés olyan általános matematikai képletet tartalmazott, mely alapján a fizetendő kamatösszeg kiszámítható volt, világos, érthető volt, hátrányt nem jelentett, a jóhiszeműség, tisztesség követelményét nem sértette. A törlesztőrészlet összegében a felek megállapodtak, ezt a kölcsönszerződés III. pontja tartalmazta, mely magába foglalta a törlesztőrészlet, az ügyleti kamat összegét is. Az ÁSZF III.9. pontja ezen összeg kiszámítása képletét, módját határozza meg.

A Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjára alapított másodlagos módosított kereset elutasítását kérte a Pp. 146/A. §-a alapján, a keresetváltoztatáshoz nem járult hozzá. Előadta, az Európai Unió Bírósága felperes által megjelölt ítéletei nem minősülnek olyan új ténynek, bizonyítéknak, melyek lehetővé tennék felperes keresetmódosítását. Eseti döntésre is utalt ebben a körben. A Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontba ütközés kapcsán hivatkozott arra, az érvénytelenség nem állapítható meg, a kiszámíthatóság a Hpt. 213. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően fennállt, így ha a kamat százalékos mértéke nem kerül feltüntetésre, de az a szerződésből kiszámítható, akkor a szerződés nem érvénytelen. Az ügyleti kamatláb a szerződés adataiból kiszámítható volt, annak szerződéskori mértéke 14,43% volt. A 41/1997. (III.5.) Korm. rendelet (THM rendelet) kölcsönszerződéskor hatályos 8. § (1) bekezdése, illetve 5. számú melléklete szerinti képlet alapján a kamatláb kiszámítható. A kölcsönszerződés szerinti hitelösszeg 2.180.000 forint volt, a havi törlesztőrészlet 34.682 forint, a futamidő 120 hónap. A behelyettesített képlet szerinti számítás elvégzését tartalmazó táblázatot alperes csatolta, a képlet 14,43%-os kamatlábat eredményezett. Ez igazolható a kölcsönszerződés 2. számú mellékletét képező fizetési ütemezés és az ÁSZF III.9. pontja szerinti képlet alkalmazásával is. Eseti döntésre hivatkozott ebben a körben, vitatta a felperes hivatkozásait. A kölcsönszerződés írásba foglalásra került, az ügyleti kamat mértékében megállapodtak.

A felperes jogkövetkezmények alkalmazására irányuló keresetével kapcsolatban előadta, a szerződés jogszabály erejénél fogva módosult, a 2014. évi LXXVIII. törvény 14. §-a alapján a kamat is. A felülvizsgált elszámolás megtörtént. Az eredeti induló kamatot az értesítő levél tartalmazta, mely 14,43% volt, ennek alapján a módosult tartalommal kell vizsgálni a szerződést. Utalt a THM rendeletre, illetve az ügyleti kamat mértéke formális feltüntetése hiányára, de az érvényesség nyilvánítás útján történő pótolhatóságára, illetve eseti döntésre.

- [6] Az eljárás felfüggesztésre került, majd a peres felek közös kérelmére, kétszer szünetelt.
- [7] Az elsőfokú bíróság a 2019. február 14-én kelt 8.G...../2018/13. számú ítéletével megállapította, hogy a 2008. július 31. napján kötött kölcsönszerződés ÁSZF XIII.100. pontja által megjelölt, a választottbírói kikötésre vonatkozó rendelkezése érvénytelen. Kötelezte alperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt felperesnek 86.000 forint perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg alperesnek 15 nap alatt 127.000 forint ügyvédi munkadíjat. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a perbeli szerződés fogyasztói szerződés, annak a választottbírói kikötését tartalmazó ÁSZF XIII.100. pontját tisztességtelennek minősítette, ezt alperes sem vitatta, a 3/2013. PJE., illetve a Ptk. 209. § (1) bekezdése alapján ez megállapítható volt. A módosított második kereseti kérelem kapcsán az elsőfokú bíróság vizsgálta az ÁSZF III.9. pontja tisztességtelenségét, felhívta ebben a körben a 2/2011. (XII.12.) PK vélemény 3. pontját. Rögzítette, a kölcsönszerződés III. pontja tartalmazta a fizetési feltételeket, a havi törlesztőrészletet 34.682 forintban, a teljes hiteldíjmutatót 16,55%-ban. A kölcsönszerződés VIII.1. pontja szerint a kölcsönszerződés része az ÁSZF és a fizetési ütemezés is. Az ÁSZF 9. pontjára utalt, illetve az ügyleti kamat összegének számítási módjára. Rögzítette, felperes által fizetendő törlesztőrészlet összegében a felek megállapodtak, ezt a kölcsönszerződés III. pontja tartalmazta, melyben szerepelt az ügyleti kamat összege is. Az ÁSZF III.9. pontja a törlesztőrészlet kiszámításának módját tartalmazta. Az ÁSZF 10. pontja szerint a felperes elismerte, hogy a kölcsönszerződés aláírása előtt a THM rövidítés feltüntetésével, két tizedesjegy pontossággal a kalkuláció szerinti teljes hiteldíjmutatót megismerte. Ez alapján felperes előtt ismert volt a THM képlet és számítási mód. A fizetési ütemezés a kölcsönszerződés 2. számú mellékletét képezte, tartalmazta a folyósítás dátumát, a folyósított összeget devizában, a szerződés alapárfolyamát, a devizanemet, a referencia kamatláb mértékét és annak megnevezését.
- [8] A felperes arra hivatkozott, hogy a kölcsönszerződés 2. számú mellékletét nem kapta meg. Ha azonban ez így volt, azt az alperes felé felperesnek jeleznie kellett volna, ez az együttműködési kötelezettség körébe esik, de erre a felperes előnyök szerzése végett nem hivatkozhat a Ptk. 4. § (4) bekezdése értelmében. Egyébként az 1/2016. PJE. IV.3. pontja értelmében az értesítő elküldésének elmaradása sem érinti a szerződés érvényességét. A kölcsön változó kamatozású volt. Az ÁSZF III.11., 12., 13. és 14. pontjaira hivatkozott ebben a körben az elsőfokú bíróság. Az ÁSZF III.9. pontja nem tisztességtelen, megfogalmazása egyértelmű, érthető, az átlagfogyasztó számára közérthető. Alperes csatolta a felülvizsgált elszámolást, mely tartalmazta az induló ügyleti kamatlábat, ezt felperes az elszámolás elfogadásával megerősítette. Amennyiben az érvénytelenségi ok fennállt volna, a felülvizsgált elszámolás során az megszűnt.
- [9] Felperesnek a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjára, a jogszabályba ütközésre hivatkozásával kapcsolatban arra utalt, hogy a kereseti kérelmet a felperes többször módosította, így 2016. június 12-én, majd 2016. november 21-én, akkor már a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjában ütközésre hivatkozást nem tartotta fenn. Utána ismételtelen előterjesztette az Európai Unió Bírósága ítéleteire hivatkozva, de ez nem alapozza meg a Pp. 146/A. § (4) bekezdésében foglalt feltételek fennálltát. A másodlagos módosított kereseti kérelmet a Pp. 146/A. § (6) bekezdése alapján elutasította. A Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjára ütközés kapcsán utalt arra, az ügyleti kamat mértékében a felek megállapodtak, mivel a szerződésből kiszámítható ügyleti kamatláb szerződéskori mértéke megállapítható a THM szerződésben való rögzítésével, elfogadásával. Az ÁSZF III.9. pontja alapján a fizetési ütemezésben meghatározott tőke és kamatrészből álló induló összeg az induló ügyleti kamatláb figyelembevételével kerül kiszámításra. Utalt az ügyleti kamatláb mértékére, mely alperes által csatolt számítás szerint 14,43% volt. A felek szerződéses akarata a THM összeg rögzítésével, elfogadásával erre kiterjedt. Az ÁSZF III.10. pontja tartalmazta, hogy a kölcsönösszeg után az ott

meghatározott futamidőre a kölcsönszerződés 2. számú mellékletében, a fizetési ütemezésben meghatározott mértékű teljes éves folyósításkori hiteldíjmutatót állapít meg. A THM számítása a 41/1997. (III.5.) Korm. rendelet 8. § és 15. §-ában, illetve az 5. és 6. számú mellékletekben foglaltak szerint történik. A felperes a kölcsönszerződés aláírásával ennek megismerését elismerte, illetve az általános szerződési feltétel - mely a szerződés része - tartalmazta azon adatokat és azt a számítási módot, mely alapján az ügyleti kamatláb összege kiszámíthatónak tekintendő. Összességében a felek a szerződés lényeges tartalmát írásba foglalták. Ebben a körben a Hpt. 213. § c) pontja, a Ptk. 217. § és 218. §-ai felhívása mellett az elsőfokú bíróság a kereseti kérelmet elutasította.

A Pp. 81. §-a alapján a pernyertesség-pervesztesség arányának megfelelően kötelezte a feleket perköltség megfizetésére. Az ügyvédi munkadíj tekintetében a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-át alkalmazva.

[10] Az ítélet ellen a felperes fellebbezett. Kérte az ítélet megváltoztatását, a szerződés érvénytelensége megállapítását, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését, valamint a felperes javára perköltség megállapítását.

Előadta, az elsőfokú bíróság a megállapított tényállásból helytelen ténybeli, jogi következtetéseket vont le, az ítélet megalapozatlan. Az ÁSZF III.9. pontja tisztességtelensége kapcsán utalt arra, az ügyleti kamatösszeg nem számítható ki, mert a szerződés megkötése idején az ügyleti kamatláb mértéke is ismeretlen volt. Megismételve az elsőfokú ítéletet ebben a körben, utalt arra, pontosítást igényel a megállapítás, mert az ÁSZF III.9. pontja nem a törlesztőrészlet kiszámítása módját tartalmazza, hanem az ügyleti kamat mértéke kiszámítása képletét. A törlesztőrészletről e pontból csak azt tudhatjuk meg, hogy annak összege a fizetési ütemezésben meghatározott tőke és kamatrészből áll, mely az éves induló ügyleti kamatláb figyelembevételével kerül kiszámításra, az ügyleti kamatláb azonban nem meghatározható. A szerződéskötéskor a fizetési ütemezés tartalma a fogyasztó előtt még nem ismert, az abban foglaltak nem vehetők figyelembe. Az „ügyleti kamatláb figyelembevételével” kifejezés tartalma sem világos. Utalva az ítélet 9. és 10. oldalának megállapításaira, az ÁSZF 10. pontja kapcsán megjegyezte, hogy alperes szerint a THM képlet alapján kiszámítható az ügyleti kamatláb, de a probléma az, hogy a szerződés aláírásakor nem állt rendelkezésre a THM képlet az adós számára, a pénzintézet elmulasztotta a képletet közölni, csak a jogszabályra hivatkozott, ez nem volt egyértelmű, világos és átlátható. Az ÁSZF-ben nincs arra utalás, hogy az ügyleti kamatlábat a THM képletből lehet kiszámítani. Alperes nem tájékoztatta arról felperest, hogy az ügyleti kamatlábat a THM képletből lehet kiszámolni, ezt az információt csak az elsőfokú eljárás során lehetett megtudni alperesi ellenkérelemből. Mivel az ügyleti kamatláb összege ismeretlen volt a szerződéskötéskor, az ÁSZF III.9. pontjában található képlet is kiszámíthatatlan volt, az két ismeretlent tartalmazott. Az ügyleti kamat kiszámíthatóságával kapcsolatban tehát a felperesi álláspont igazolt, az nem volt az adatok egyértelmű megadása hiányában kiszámítható. Utalt az 1/2016. PJE határozat 2. pontjára. Jelen esetben sem a számításhoz szükséges adatok, sem a számítási mód nem került pontosan meghatározásra. Az ÁSZF 9. pontja tartalmazza a képletet, de az kétismeretlenes. A másik ismeretlent, az ügyleti kamatlábat egy kormányrendeletből lehet kiszámítani. A kormányrendelet kapcsán egy jogszabály került meghatározásra, képlet nem, ez eleve ellentétes a 93/13. EKG irányelv 4., 5. cikkeiben foglaltakkal. Sem az ÁSZF 9. pontja, sem a 10. pontja nem tartalmazta, hogy az ügyleti kamatlábat az ÁSZF 10. pontjában található Korm. rendelet 5. számú mellékletében található képletből kell kiszámolni. A fogyasztó számára nem egyértelmű, hogy az ÁSZF 10. pontjából kiszámítható lenne az ügyleti kamatláb mértéke, az ahhoz szükséges minden adat, a számítási mód nincs meghatározva. Az ügyleti kamat csak akkor számítható ki, ha ismerjük az ügyleti kamatlábat is. Így nem jogszerű az a

megállapítás, hogy a felek megállapodtak a felperes által fizetendő törlesztőrészlet összegében. Az adós nem tudhatja azt, hogy a törlesztőrészlet magában foglalja az ügyleti kamatot, ezt csak utólag lehetett megtudni. Egyszerűbb lett volna az ügyleti kamat százalékos mértékét rögzíteni a szerződésben. Az ügyleti kamat mértéke a szerződéskötéskor az adatok egyértelmű megadásának hiányában nem volt kiszámítható. Az ügyleti kamat éves, százalékos értékét, nem pedig az összegét követeli meg a Hpt. 213. § (1) bekezdése.

Ezt követően hivatkozott a C-186/16. EUB bírósági határozat 56., 57. pontjára. Rögzítette, az ÁSZF III.9. pontja sérti a jóhiszeműség, tisztesség követelményét, a fogyasztó hátrányára egyensúlytalanságot okoz, a kikötés alapján nem határozható meg a fogyasztó számára az ügyleti kamat mértéke. Utalt a bank információs előnyére. A felülvizsgált elszámolás hiába tartalmazta az induló kamatlábat, ügyleti kamatlábat, mert felperes nem annak hiánya miatt indította a keresetet, hanem az ügyleti kamat éves, százalékos mértéke megjelölése hiánya miatt, így érdektelen, hogy a szerződéskötést követő 8 évvel az elszámolólevél mit tartalmaz. Az egyoldalú kamatemelésen és az árfolyamrésen kívül a törvényi elszámolás nem konvalidálta az érvénytelenségi okokat. A DH törvényekkel történő rendezésen túlmenően vizsgálható az adott szerződés érvénytelensége. Ebben a körben is eseti döntésekre, illetve a C-51/17. Európai Unió bírósági határozatra utalt.

- [11] A fizetési ütemezés értékelése kérdéskörével kapcsolatban felperes ismételten rögzítette, a fizetési ütemezés nem része a szerződésnek, mert annak tartalma a szerződéskötéskor nem volt ismert az adós előtt. Ebben a körben szintén az Európai Unió Bírósága ítéleteire utalt. Rögzítette, az értesítő levélből nem derült ki, hogyan kell kiszámolni az ügyleti kamatlábat és az ügyleti kamat éves, százalékos mértékét. Az ÁSZF III.14. pontja tartalmazta az ügyleti kamat fogalmát, ez más, mint a referencia kamat. Az utóbbi fogalmat nem rögzítette a kölcsönszerződés és az ÁSZF sem. Az esetben, ha a fizetési ütemezés a szerződés részévé válik, az a probléma, hogy a fizetési ütemezés a referencia kamatot tartalmazza és nem az ügyleti kamatot, az érvénytelenségi okot pedig a szerződéskötés időpontjában kell vizsgálni. Ebben a körben is eseti döntéseket, alkotmánybírósági, illetve EUB ítéleteket jelölt meg.
- [12] A Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja kapcsán - idézve az elsőfokú bíróság ítéletét - rögzítette, az ügyleti kamat mértéke nem kiszámítható. Utalt a C-483/16. határozat 33. pontjára. A deviza alapú kölcsönszerződéssel kapcsolatos gyakorlattal kapcsolatban kifejtette álláspontját, utalt a Kúria Polgári Jogegységi Határozataira, a gyakorlat „contra legem” jogértelmezésére. A Hpt. 213. § értelmzését követően a C-51/17. EUB határozat 88., 89., 91. pontjait részletezve hivatkozott a Kúria jogegységi döntései megkérdőjelezhetőségére. Az illetékfizetésre kiterjedő részleges költségmentesség engedélyezését kérte, másodlagosan illetékfeljegyzési jog engedélyezését, eseti döntést csatolva.
- [13] Az elsőfokú bíróság a 15. sorszámú végzésével felperes költségmentesség engedélyezése iránti kérelmét elutasította és részére illetékfeljegyzési jogot engedélyezett, a végzés 2019. május 13-án jogerős.
- [14] Alperes fellebbezési ellenkérelmében elsődlegesen az elsőfokú ítélet helybenhagyását és felperes perköltség fizetésére kötelezését kérte. Másodlagosan, amennyiben a fellebbezésnek részben helyt ad az ítéletábra és a kölcsönszerződés érvénytelenségét állapítaná meg, úgy indítványozta, hogy a szerződést az elsőfokú eljárásban előterjesztett érdemi ellenkérelemmel egyezően nyilvánítsa érvényessé, akként, hogy az induló ügyleti kamat mértéke 14,43%.

- [15] Az előzmények, a felperes módosított kereseti kérelme, az elsőfokú bíróság ítélete és a felperes fellebbezése ismertetése után utalt arra, a felperes elsődleges fellebbezési kérelme kizárólag az ÁSZF III.9. pontja rendelkezései tisztességtelensége és az ügyleti kamat mérték hiánya miatti érvénytelenség megállapítására irányuló kereseti kérelmeit elutasító ítéleti rendelkezések megváltoztatására irányul. Az ÁSZF III.9. pontja ismertetése után előadta - a régi Ptk. 209. § (1) bekezdését és 209/A. § (2) bekezdését idézve - a felperes az ügyleti kamatfizetési kötelezettségben történő megállapodást nem vitatta, csupán azt, hogy az ügyleti kamat induló mértékében a felek közt megállapodás jött volna létre. Az ÁSZF III.9. pontja tájékoztatást ad arról, hogy a fizetési ütemezésben meghatározott tőke és kamatrészből álló törlesztőrészlet induló összege az éves induló ügyleti kamatláb figyelembevételével kerül kiszámításra, továbbá képletszerűen megadja az ügyleti kamat összege számítási módját. A tájékoztatás és a képlet nem ró kötelezettséget a fogyasztóra, csupán az ügyleti kamat számítási módjára ad tájékoztatást, így külön egyedi megtárgyaltságot, figyelemfelhívást nem igényel. Lényegileg ezt helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság indokolása.
- A szerződés érvénytelensége megállapítása esetére előadta, a per során nem vitatta, hogy a kölcsönszerződés az induló ügyleti kamat százalékos mértékét nem tartalmazta. Állította és számításokkal igazolta azonban, hogy az induló ügyleti kamat százalékos mértéke a szerződés adataiból kiszámítható. Az időközben kialakult egységes bírói gyakorlatra is figyelemmel az ellenkérelmet módosította, kizárólag a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítását kérte akként, hogy az ügyleti kamat szerződéskötéskori összege 14,43%. Mindezt a korábbi érdemi ellenkérelemben levezette és igazolta.
- Kiemelten hivatkozott egy kúriai eseti döntésre, illetve fővárosi ítéletábrái döntésekre.
- [16] Állította a kamatmérték az ÁSZF-ben megadott képlet alapján is kiszámítható, az érvényessé nyilvánításnak a feltétele pedig a kamat százalékos mértékének a szerződés adataiból történő kiszámíthatósága, és nem az, hogy a kamat mértékét az adós legyen képes kiszámítani. A hatályon kívül helyezésre irányuló kérelem alaptalan, annak feltételei nem állnak fenn.
- [17] A fellebbezés részben alapos.
- [18] A Fővárosi Ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korláta között vizsgálta felül. A jelen ügyre alkalmazandó 1952. évi III. törvény (Pp.) 253. § (3) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet fellebbezéssel nem támadott rendelkezését - a választottbíróági kikötés érvénytelensége megállapítása tárgyában - nem érintette. A fellebbezett rész tekintetében megállapította azonban, hogy bár az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, abból részben téves jogi következtetésekre jutott. A felperesi fellebbezés részbeni alapossága folytán a szerződés érvénytelenségének megállapítása, illetve érvényessé nyilvánítása indokolt az alábbiakra tekintettel:
- [19] A felperes és az alperesi jogelőd közötti kölcsönszerződés megkötésekor hatályos 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 213. § (1) bekezdés c) pontja értelmében semmis az a fogyasztási lakossági kölcsönszerződés, amely nem tartalmazza a kamat éves, százalékban kifejezett értékét.
- ár az ügyleti kamat mértéke a szerződés - ide értve annak részévé vált általános szerződési feltételeket is - rendelkezéseiből kiszámítható volt, ez a körülmény az elsőfokú bíróság téves megállapításával ellentétben, nem érinti a szerződés érvénytelenségét. A felek egyébként ténylegesen megállapodtak az ügyleti kamat fizetésében. Az ÁSZF III.9. pontja kifejezetten tartalmazza, hogy az adós a folyósított kölcsön után ügyleti kamatot köteles fizetni a hitelezőnek. A szerződés adatai alapján az ügyleti kamat mértéke kiszámítható, így az érvénytelenség

jogkövetkezményeként a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánításának van helye oly módon, hogy az ügyleti kamatot a szerződésből kiszámítható kamatmértéknek megfelelően kell meghatározni. A Ptk. 237. § (2) bekezdése alapján így az érvényessé nyilvánítás alkalmazása indokolt, figyelemmel a Kúria 6/2013. PJE határozata 4. pontjában írtakra is (A Kúria BH2017. 159. számon közzétett Gfv.VII...../2016/7. számú döntése).

A Fővárosi Ítéltábla rámutat, hogy jelen perben az érvénytelenség jogkövetkezménye levonása körében a felperes kérelmének tartalma a Fővárosi Ítéltáblát nem köti, csak olyan jogkövetkezményt nem alkalmazhat, amely ellen valamennyi fél tiltakozik (2/2010. (VI.28.) PK vélemény 5.a.) pont).

A jelen eljárás során a másodlagos fellebbezési ellenkérelmében maga alperes sem vitatta, hogy a kamat éves, százalékos mértéke nem került meghatározásra. Kölcsönszerződés esetében a kamatfizetési kötelezettség a kamat éves, százalékos mértéke a szerződés egyik legfontosabb jellegadó tulajdonsága, így meghatározásának hiánya a szerződés semmisségét vonja maga után. A Fővárosi Ítéltábla úgy értékelte, a kiszámíthatóságnak legfeljebb a szerződés érvénytelensége esetére levonható jogkövetkezmény kapcsán van jelentősége.

[20] Az alperes a perben a kamatszámítást elvégezte, csatolta annak számszaki levezetését, melyből megállapíthatóan az ügyleti kamat szerződéskötéskori mértéke 14,43 %.

[21] A Fővárosi Ítéltábla ezért a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítása körében az ügyleti kamat mértékét 14,43 %-ban határozta meg.

A Fővárosi Ítéltábla csupán utal arra, a felperes a kölcsönszerződés 2. számú mellékletét képező fizetési ütemezésben meghatározott, kamat és tőke összegből álló törlesztőrészeket hosszabb időn keresztül fizette, ily módon ráutaló magatartással lényegileg nem vitatta az egyébként kiszámítható, de a szerződésben konkrétan meg nem jelölt kamat mértéket.

A felperes által aláírt kölcsönszerződés szerint az ÁSZF a kölcsönszerződés elválaszthatatlan 3. számú mellékletét képezi. Az ÁSZF III.9. pontja értelmében az ügyleti kamat fizetésére a felek megállapodása kiterjed.

A felperes az alperes által az elsőfokú eljárás során 2016. december 20. napján 8.G...../2016/8. szám alatt benyújtott A/8/1. és A/8/2. szám alatti számítást, illetve annak helyességét nem vitatta. A 10. sorszámu beadványában azt rögzítette, hogy a felek közt nem történt megállapodás az ügyleti kamat mértékében.

A Fővárosi Ítéltábla utal arra, a 2008. július 31-i kölcsönszerződés VIII. pontja értelmében a kölcsönszerződés elválaszthatatlan mellékleteit képezik:

1.) a szállító és az adós között létrejött adásvételi szerződés; 2.) a havi törlesztőrészek esedékességét tartalmazó fizetési ütemezés; 3.) az ÁSZF, 4.) a IV. pontban meghatározott biztosítéki szerződések; 5.) értesítés hitelkérelem elfogadásáról; 6.) amennyiben az adós a III. pont szerint beépített casco-biztosítást választ a biztosítási tájékoztató, valamint nyilatkozat és hozzájárulás casco-biztosítás megkötéséhez megnevezésű dokumentum; 7.) amennyiben az adós a V. pont szerinti hitelvédelmi szolgáltatást vesz igénybe, az ügyféltájékoztató a hitelvédelmi szolgáltatásról, valamint nyilatkozat hitelvédelmi szolgáltatás igénybevételéről megnevezésű dokumentumok.

[22] A szerződés azt is tartalmazta, hogy a hitelező által aláírt értesítés kölcsönkérelem elfogadásáról a kölcsönszerződés érvényes létrejöttének feltétele.

Az adós által aláírt kölcsönszerződés VIII. - fentebb idézett - pontja alapján tehát a fizetési ütemezés is, és az ÁSZF is a kölcsönszerződés része volt. A havi törlesztőrészek meghatározásával is kiszámítható az éves ügyleti kamat mértéke.

A kölcsönszerződés egésze érvénytelenségének megállapítása és meghatározott tartalommal (14,43 %-os kamat mértékkel) érvényessé nyilvánítása folytán nincs jelentősége, hogy az ÁSZF ügyleti kamat összege számításának képletét tartalmazó III.9. pontja tisztességtelen-e.

- [23] Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett rendelkezését (ÁSZF XIII.100. pontja) nem érintette a fellebbezett - keresetet ezt meghaladóan elutasító - rendelkezését a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, és annak megállapítása mellett, hogy a felperes és az alperes jogelődje között létrejött kölcsönszerződés érvénytelen az érvénytelen kölcsönszerződést érvényessé nyilvánította az ügyleti kamat mértékét 14,43 %-ban meghatározva. Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését - a felperes által kért jogkövetkezményre vonatkozó kereseti kérelem elutasítása tárgyában - szintén a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - helybenhagyta.
- [24] A felperes 130.800 forint kereseti illetéket rótt le. Fellebbezési illeték lerovására nem került sor illetékfeljegyzési joga folytán. A Fővárosi Ítéltábla a pernyertesség-pervesztesség megközelítőleg egyenlő arányára figyelemmel úgy értékelte, hogy a Pp. 80. § (1) bekezdése alkalmazásával alperes köteles a felperes javára a lerótt kereseti illeték felét megfizetni, míg a fellebbezési illeték államnak megfizetése fele-fele arányban terheli a felperest és az alperest. Egyéb költségeiket pedig a felek maguk viselik a megközelítőleg azonos pernyertesség-pervesztesség folytán.

Budapest, 2020. február 19.

. Rutkai Éva s.k.
a tanács elnöke

Dr. Molnár József s.k.
előadó bíró

Dr. Kolozs Balázs s.k.
bíró